

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

## En straffreform SOU 2025:66

Ju2025/01317

### 1 Sammanfattning

Skatteverket tillstyrker betänkandets förslag och även om förslagen inte primärt berör Skatteverkets huvudsakliga verksamhet så har verket en brottsbekämpande funktion och därför lämnas följande synpunkter.

Skatteverket anser att det framstår som ologiskt att en villkorlig frigivning kan beviljas när villkorligt fängelse upphävs och omvandlats till ovillkorligt fängelse. Den domde har redan visat på ovillighet till anpassning vilket bör påverka förutsättningarna för villkorlig frigivning

Skatteverket konstaterar att det ställs upp höga krav för att en överträdelse ska medföra att en villkorlig fängelsedom omvandlas till en ovillkorlig. Skatteverket anser att de föreslagna restriktionerna riskerar att göra skillnaden mellan villkorlig dom och villkorligt fängelse mindre än vad som avses vilket skulle förta det inskräpande inslaget som är ett övergripande syfte med reformen.

Skatteverket anser att det bör förtydligas vad de nya bestämmelserna avseende flerfaldig brottslighet får för betydelse för möjligheten att fatta beslut om förundersökningsbegränsning.

Skatteverket anser att man i det fortsatta lagstiftningsarbetet bör överväga att det ska finnas en presumtion för ovillkorligt fängelse på viss tid för vissa brott och vid allvarliga återfall.

### 2 Skatteverkets synpunkter

Skatteverket tillstyrker betänkandets förslag och även om förslagen inte primärt berör Skatteverkets huvudsakliga verksamhet så har verket en brottsbekämpande funktion och därför lämnas följande synpunkter.

## **2.1 Förhållandet mellan tillgodoräknande av fullgjord del av tilläggssanktion och villkorlig frigivning efter upphävande av beslutet om villkorlighet (avsnitt 6.12.2)**

I betänkandet skriver utredningen att de icke frihetsberövande påföljderna ska ha ett tillräckligt ingripande verkställighetsinnehåll samt vara förenade med kännbara och tydliga konsekvenser vid återfall i brott eller annan misskötsamhet.

Mot denna bakgrund framstår det som ologiskt att en villkorlig frigivning enligt 26 kap. 4 § 4 st. brottsbalken (1962:700) fortfarande beviljas när villkorligt fängelse upphävt och omvandlats till ovillkorligt fängelse. Skatteverket anser att den domde i detta fall redan har visat på ovillighet till anpassning och att detta bör påverka förutsättningarna för villkorlig frigivning.

## **2.2 Åtgärder när den domde inte betalar dagsböter som tilläggssanktion (avsnitt 6.10.1)**

Betänkandet föreslår att om förutsättningarna för bötesförvandling enligt 15 § bötesverkställighetslagen (1979:189) är uppfyllda avseende dagsböter som tilläggssanktion får rätten, på talan av åklagare, undanröja de böter som inte har betalats och förena det villkorliga fängelsestraffet med samhällstjänst eller övervakning som tilläggssanktion.

Skatteverket konstaterar att det ställs upp höga krav för att en överträdelse ska medföra att en villkorlig fängelsedom omvandlas till en ovillkorlig fängelsedom, t.ex. ska överträdelsen vara ”allvarlig” eller föregås av varningar. Detta trots att den villkorliga fängelsedomen jämte tilläggssanktion i sig bör betraktas som en form av varning för klandervärt beteende (brottet). Skatteverket anser att de föreslagna restriktionerna riskerar att göra skillnaden mellan villkorlig dom och villkorligt fängelse mindre vilket skulle förta det skärpande inslaget som är ett övergripande syfte med reformen.

## **2.3 Följdändringar i den straffprocessuella lagstiftningen m.m. (avsnitt 14.4.2)**

Betänkandets förslag medför följdändringar i bl.a. 20 kap. 7 § 3 st. rättegångsbalken (1942:740) som ändras så att det blir möjligt att besluta om åtalsunderlåtelse om det kan antas att det skulle dömas ut ett villkorligt fängelsestraff utan tilläggssanktion eller med dagsböter som tilläggssanktion och det finns särskilda skäl för åtalsunderlåtelse.

Skatteverket anser att det bör förtydligas vad de nya bestämmelserna avseende flerfaldig brottslighet får för betydelse för möjligheten att fatta beslut om förundersökningsbegränsning enligt 23 kap. 4 a § rättegångsbalken (1942:740) med hänvisning till 20 kap. 7 § rättegångsbalken (1942:740). Dessa regler behöver justeras med anledning av de nya reglerna för att brottsutredande myndigheter ska kunna bibehålla vissa möjligheter att rikta sina utredningsresurser mot prioriterade ärenden.

## **2.4 Skärpta straff för brott som har samband med kriminella nätverk (avsnitt 11.6)**

Den föreslagna bestämmelsen 28 kap. 8 § brottsbalken (1962:700) innebär att omständigheter som vid sidan av vad som i övrigt gäller för varje brottstyp ska beaktas som synnerligen försvårande vid bedömningen av straffvärdet. Detta är ändamålsenligt men Skatteverket anser att man i det fortsatta lagstiftningsarbetet bör överväga om det ska finnas en presumtion för ovillkorligt fängelse i viss tid för sådana brott som avses och vid allvarliga återfall. Det finns ett tydligt signalvärde i en sådan regel som kommer ge en förutsebarhet och inte vara främmande för rättsordningen.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av rättsliga experten Daniel Eriksson. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: rättschefen Michael Erliksson, enhetschefen Cecilia Asker och sektionschefen Pia Jakobsson.

Katrin Westling Palm